

Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 30 маусымдағы N 253 Заңы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 2 сәуірдегі № 261-IV Заңымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР 2010.04.02 № 261-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

МАЗМҰНЫ

Осы Заң атқарушылық іс жүргізудің құқықтық, ұйымдастырушылық және экономикалық негіздерін белгілейді, сондай-ақ сот орындаушыларының құқықтық мәртебесін айқындайды.

1-тарау. Негізгі ережелер

1-бап. Атқарушылық іс жүргізу міндеттері

Атқарушылық іс жүргізу міндеттері азаматтық және әкімшілік істер жөніндегі сот шешімдерін, ұйғарымдары мен қаулыларын, мүлікті өндіріп алу бөлігінде қылмыстық істер жөніндегі үкімдер мен қаулыларды міндетті түрде және уақтылы орындау, сондай-ақ осы Заңда көзделген жағдайларда өзге де органдардың шешімдері мен қаулыларын орындау болып табылады.

Ескерту. 1-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

2-бап. Атқарушылық іс жүргізу туралы заңдар

Атқарушылық іс жүргізу туралы заңдар Қазақстан Республикасының Конституциясына , Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттардың нормаларына негізделеді және осы Заң мен Қазақстан Республикасының басқа да нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

3-бап. Атқарушылық іс жүргізу туралы заңдардың қолданылу тәртібі

1. Атқарушылық іс жүргізу атқарушылық әрекеттерді жасау кезінде қолданылып жүрген нормаларға сәйкес жүзеге асырылады.

2. Бюджетке төленетін салық төлемдері мен өзге де міндетті төлемдердің берешегін, айыппұлдар төлеуді кешіктіргені үшін өсімдерді, бюджетке төленетін салық төлемдері мен өзге де міндетті төлемдер туралы заңдарды бұзғаны үшін өзге де санкцияларды өндіріп алу жөніндегі атқарушылық іс жүргізу осы Заңда белгіленген тәртіппен және салық пен кеден заңдарына сәйкес жүргізіледі.

2-1. Қызметкерлердің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін белгіленген тәртіппен жауапты деп танылған, таратылатын заңды тұлғаның мүлкі жоқ немесе жеткіліксіз болған жағдайда, осы зиянды өтеу жөніндегі тиісті мерзімдік төлемдерді капиталдандыру сомасын мемлекеттен өндіріп алу жөніндегі атқарушылық іс жүргізу Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады. P05004S , K990409

3. Қазақстан Республикасының аумағында басқа мемлекеттердің атқарушылық құжаттары жөнінде атқарушылық іс жүргізу, егер Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттардан өзгеше туындамаса, қолданылып жүрген заңдарға сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 3-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

4-бап. Атқарушылық іс жүргізу органдары

1. Осы Заңның 5-бабында тізіп келтірілген атқару құжаттарын орындау атқару құжаттарының орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның аумақтық органдары мен бөлімдерінің сот орындаушыларына жүктеледі.

2. Заңда көзделген жағдайларда атқару құжаттарын орындау сот приставтарының жәрдемдесуімен жүзеге асырылады.

3. Өзге органдар, ұйымдар мен лауазымды адамдар атқару құжаттарын мәжбүрлеп орындату жөніндегі атқарушылық іс-әрекетті бұл жайында заңда тікелей нұсқау болғанда ғана жүзеге асырады.

Ескерту. 4-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

4-1-бап. Атқарушылық іс жүргізу органдарының жүйесі және құзыреті

1. Атқарушылық іс жүргізу органдарының жүйесін:

1) атқару құжаттарын орындауды қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган (бұдан әрі - уәкілетті орган);

2) уәкілетті органның облыстардағы, Астана және Алматы қалаларындағы аумақтық органдары (аумақтық органдар);

3) аумақтық органдардың аудандардағы, қалалардағы және қалалардағы аудандардағы бөлімдері (аумақтық бөлімдер) құрайды. Аумақтық бөлімдердің банктерде ағымдағы шоттары, сондай-ақ мөрлері мен мөртабандары болуы м ү м к і н .

2. Уәкілетті органның өкілеттіктері мен қызмет тәртібі Қазақстан Республикасының Президенті бекітетін ережемен айқындалады.

Уәкілетті органның аумақтық органдарының және аумақтық бөлімдерінің өкілеттіктері мен қызмет тәртібі уәкілетті орган бекітетін ережелермен айқындалады.

3. Атқарушылық іс жүргізу органдары қызметкерінің қызметтік іс-әрекетіне, заңнамалық актілермен тікелей уәкілеттік берілген адамдардан басқа, ешкімнің араласуға құқығы жоқ. Атқарушылық іс жүргізу органдары қызметкерінің іс-әрекетіне заңға қайшы араласу Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылыққа әкеп соғады.

Ескерту. 4-1-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 , өзгерту енгізілді - 2006.06.22 N 147 Заңдарымен.

5-бап. Атқару құжаттарының тізбесі

1. Мыналар атқару құжаттары болып табылады:

- 1) сот актілерінің негізінде берілетін атқару парақтары ;
- 2) Қазақстан Республикасының азаматтық іс жүргізу заңдарына сәйкес берілетін сот бұйрықтары ;
- 3) Қазақстан Республикасының аумағында халықаралық, шетелдік соттардың және төрелік соттардың шешімдерін мәжбүрлеп орындату туралы сот актілерінің негізінде берілетін атқару парақтары ;
- 3-1) аралық соттардың шешімдерін мәжбүрлеп орындату туралы соттың ұйғарымы негізінде берілетін атқару парақтары ;
- 4) Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінде көзделген жағдайларда әкімшілік құқық бұзушылық туралы істер бойынша шығарылған сот қаулылары ;
- 5) Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінде көзделген жағдайларда әкімшілік құқық бұзушылық жөніндегі істерді қарауға уәкілетті органның (лауазымды адамның) қаулысын мәжбүрлеп орындату туралы соттардың қаулылары ;
- 6) талаптарын мәжбүрлеп орындату туралы прокурордың қаулысы ;
- 7) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларда өзге де органдардың қаулылары .

2. Атқару құжаты жоғалған жағдайда атқару құжатын берген орган Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген тәртіппен беретін оның дубликаты өндіріп алу үшін негіз болып табылады. K010155

Ескерту. 5-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 , өзгерту енгізілді - 2004.12.28 N 24 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2 баптан қараңыз) Заңдарымен.

2-тарау. Атқарушылық әрекеттерді жасаудың жалпы жағдайлары

6-бап. Мәжбүрлеп орындату шараларын қолдану негіздері

Сот орындаушысы осы Заңмен белгіленген тәртіппен өзінің іс жүргізуіне қабылдаған атқару құжаты және сот орындаушысының осы заңның 10-бабына

сәйкес ерікті орындау үшін белгілеген мерзімінің өтуі мәжбүрлеп орындату шараларын қолдануға негіз болып табылады.

Ескерту. 6-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 , өзгерту енгізілді - 2006.06.22 N 147 Заңдарымен.

7-бап. Атқару құжаттарын орындауға беру мерзімдері

1. Атқару құжаттары мәжбүрлеп орындатуға мынадай мерзімдерде:

1) сот актілері негізінде берілетін сот бұйрықтары мен атқару парақтары - үш жыл ішінде ;

1-1) аралық соттардың немесе төреліктің шешімдерін мәжбүрлеп орындату туралы соттың ұйғарымы негізінде берілетін атқару парақтары - үш жыл ішінде;

2) әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша шығарылған сот қаулылары - егер заңмен өзге мерзімдер белгіленбесе, бір жыл ішінде;

3) әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы істерді қарауға уәкілетті органның (лауазымды адамның) қаулысын мәжбүрлеп орындату туралы сот қаулылары - бір жыл ішінде ;

4) прокурордың қаулылары - үш ай ішінде берілуі мүмкін.

2. Аталған мерзімдер :

1) мүлікті өндіріп алу бөлігінде сот актілері негізінде берілген атқару парақтарын орындау кезінде - сот актісі заңды күшіне енген не сот актісін орындаудың мерзімін ұзарту немесе оған мәулет беру кезінде белгіленген мерзім аяқталғаннан кейінгі күннен бастап, ал сот актісі дереу орындалуға тиіс болған жағдайларда - ол шығарылғаннан кейінгі күннен бастап;

1-1) аралық соттардың немесе төреліктің шешімдерін мәжбүрлеп орындату туралы соттың ұйғарымы негізінде берілген атқару парақтарын орындау кезінде - шешім күшіне енген күннен кейінгі күннен бастап;

2) әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша шығарылған сот қаулыларын орындау кезінде - қаулы шығарылған күннен бастап;

3) әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарауға уәкілетті органның (лауазымды адамның) қаулысын мәжбүрлеп орындату туралы сот қаулыларын орындау кезінде - мәжбүрлеп орындату туралы шешім қабылданғаннан кейінгі күннен бастан ;

4) қалған атқару құжаттарының барлығы бойынша - олар берілгеннен кейінгі күннен бастап есептеледі .

3. Мерзімді төлемдер өндіріп алу туралы шешімдер (алимент өндіріп алу туралы, мерткітірумен немесе денсаулығын өзгедей зақымдаумен келтірілген зиянды өтеу туралы және басқа істер бойынша) атқару құжаттары төлем жасауға берілген барлық уақытта күшін сақтайды. Мұндай жағдайларда мерзім әрбір төлем үшін жеке есептеледі .

Ескерту. 7-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2000.03.29 N

42 Заңымен , 2002.08.09 N 346 Заңымен , 2003.05.05 N 409 Заңымен , 2004.12.28 N 24 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2 баптан қараңыз) Заңымен.

8-бап. Атқару құжатын беру кезіндегі мерзімінің үзілуі

1. Атқару құжатын орындауға беруге арналған мерзім:
  - 1) атқару құжатын орындауға беру;
  - 2) атқару құжатын борышкердің ішінара орындауы арқылы;
  - 3) борышкерді іздестіру кезінде үзіледі.
2. Үзілістен соң мерзімінің өтуі қайтадан басталады, бұл орайда үзіліске дейінгі өткен уақыт жаңа мерзімге есептелмейді.
3. Үзілістен кейінгі жаңа мерзім атқару құжаты бойынша өндіріп алу толық не ішінара жүргізілмей, ол өндіріп алушыға қайтарылған күннен бастап, не өндірушінің борышкердің тұратын жерін анықтаған немесе өндірушінің борышкердің тұратын жерін анықтағандығы туралы хабарлаған күннен бастап е с е п т е л е д і .

Ескерту. 8-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

9-бап. Атқару құжатын орындауға беру үшін өткізіп алынған мерзімді қалпына келтіру

1. Атқару құжатын орындауға ұсынуға арналған мерзімді өткізіп алған өндіріп алушы сот актісін шығарған сотқа немесе орындалатын жердегі сотқа өтіп кеткен мерзімді қалпына келтіру туралы өтініш жасауға құқылы.
2. Атқару парағын орындауға берілген мерзімді өткізіп алу себептерін сот дәлелді деп таныған жағдайда мерзім қалпына келтірілуі мүмкін.
3. Қалған атқару құжаттары бойынша өтіп кеткен мерзім қалпына келтіруге ж а т п а й д ы .

Ескерту. 9-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2000.03.29 N 42 Заңымен , 2003.05.05 N 409 Заңымен .

10-бап. Атқару құжатын іс жүргізуге қабылдау

Сот орындаушысы өзіне заңда белгіленген талаптарға сәйкес келетін атқару құжаты келіп түскеннен кейін үш тәуліктен кешіктірмей атқарушылық іс жүргізуді қозғап, бұл туралы қаулы шығарады. P09006S

Сот орындаушысы сонымен бір мезгілде атқару құжаттарының орындалуын қамтамасыз ету жөнінде осы Заңда көзделген шараларды қабылдайды.

Бұл орайда сот орындаушысы борышкердің дәлелді жазбаша өтініші бойынша, дереу орындалуға тиіс атқару құжаттарын қоспағанда, атқару құжатын ерікті орындау үшін атқарушылық іс жүргізу қозғалған күннен бастап бес күн мерзім белгілейді. K 9 9 0 4 1 1

Ескерту. 10-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен , өзгерту енгізілді - 2006.06.22 N 147 Заңымен.

11-бап. Атқару құжатын қайтару

1. Атқару құжаты заңда белгіленген талаптарға сәйкес келмеген жағдайда сот орындаушысы бір күн ішінде қайтару туралы қаулы шығарып, оны берген органға жібереді, бұл жөнінде өндіріп алушыға хабарлайды. Қайтару туралы қаулыда атқару құжаты қайтарылып отырған негіздер көрсетілуге тиіс.

2. Сот орындаушысына кемшіліктері жойылғаннан кейін немесе белгіленген мерзімнен кешірек келіп түскен атқару құжатының берілген күні болып оның қайтадан келіп түскен күні саналады.

3. Қайтару туралы қаулыда аталған кемшіліктер жойылмай келіп түскен атқару құжаты орындалуға тиіс емес және ол жіберген органға қайтарылады.

Ескерту. 11-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

12-бап. Атқарушылық әрекеттерді орындау мерзімдері

1. Мерзімді өндіріп алу туралы атқару құжаттарын қоспағанда, сондай-ақ, егер Қазақстан Республикасының заңнамасында өзгеше белгіленбесе, атқару құжаттары бойынша орындау атқарушылық іс жүргізу қозғалған күннен бастап екі ай мерзімде аяқталуға тиіс.

2. Құрылыстарды бұзуға, технологиялық операцияларды жүргізуге байланысты атқару құжаттары бойынша, сондай-ақ мамандарды тарта отырып мүлікті бағалауды, сараптама жүргізуді, сауда-саттық өткізуді, борышкердің мүлкін іздестіруді талап ететін мүліктік өндіріп алу туралы атқару құжаттары бойынша орындау төрт ай мерзімде аяқталуға тиіс.

3. Осы Заңда көзделген негіздер бойынша атқару құжаттарын орындау тоқтатыла тұрған, мерзімі ұзартылған, мәулет берілген не кейінге қалдырылған уақыт атқарушылық іс жүргізу мерзіміне кірмейді.

Ескерту. 12-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен , өзгерту енгізілді - 2006.06.22 N 147 Заңымен.

13-бап. Мерзімді кейінге қалдыру, ұзарту, орындау тәсілі мен тәртібін өзгерту, берілген сомаларды индекстеу

Атқарушылық әрекеттер жасауды қиындататын немесе мүмкін болдырмайтын мән-жайлар болған ретте сот орындаушысы, өндіріп алушы немесе борышкер істі қараған сот алдына немесе орындалатын жердегі сот алдына орындау мерзімін кейінге қалдыру немесе ұзарту туралы, орындау тәсілі мен тәртібін өзгерту туралы, сондай-ақ ұйғарылған сомаларды индекстеу туралы мәселе қоюға хақылы.

14-бап. Атқарушылық әрекеттерді кейінге қалдыру

Атқарушылық әрекеттер жасауға кедергі келтіретін жағдаяттар болған ретте сот орындаушысы оларды өз бастамасы бойынша немесе тараптардың біреуінің

өтініші бойынша он күнге дейінгі мерзімге кейінге қалдыра алады, бұл жөнінде тиісті қаулы шығарылады, оны аға сот орындаушысы бекітеді. Атқарушылық әрекеттерді кейінге қалдыру туралы сот орындаушысы атқарушылық іс жүргізуге қатысатын адамдарға хабарлауға міндетті.

Ескерту. 14-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

15-бап. Сот орындаушысының атқарушылық іс жүргізуді тоқтата тұру міндеті

А т қ а р у ш ы л ы қ і с жү р г і з у :

1) егер сот белгілеген құқық қатынасы құқықтық мұрагерлікке жол берсе борышкер қайтыс болған, ол қайтыс болды деп хабарланған немесе хабар-ошарсыз кетті деп танылған;

2) борышкер болып табылатын заңды тұлға қайта құрылған немесе оның таратылуы туралы заңда белгіленген тәртіппен шешім қабылданған немесе дәрменсіздігі (банкроттығы) туралы іс қозғалған;

3) борышкердің немесе өндіріп алушы әрекетке қабілетсіз немесе әрекетке қабілеті шектеулі деп танылған;

4) борышкер атқару құжатын сот тәртібімен даулаған;

5) әкімшілік жаза қолданған органдардың (лауазымды, адамдардың) әрекеттеріне сотқа шағым берілген;

6) сот немесе атқару құжатын бергенде негізге алынған шешімнің орындалуын тоқтата тұру құқығы заңмен берілген лауазымды адам қаулы шығарған ;

7) сотқа атқару құжаты бойынша өндіріп алынатын мүлікті хатталудан шығару туралы (пайдалануға тыйым салудан босату) талап қойылған;

7-1) қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган қаржы нарығында қызметті жүзеге асыруға берілген лицензиядан айыру немесе оның қолданылуын тоқтата тұру туралы немесе қаржы ұйымдарын консервациялауды жүргізу бойынша шешім қабылдаған;

7-2) сот банкті, жинақтаушы зейнетақы қорының сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымын мәжбүрлеп тарату туралы іс қозғаған;

7-3) сот қаржы ұйымын қайта құрылымдау туралы шешім қабылдаған;

8) борышкер немесе өндіріп алушы борышкер мүлкін бағалау нәтижелеріне дау шығарған жағдайларда тоқтатыла тұруға тиіс.

Осы баптың 7) және 8) тармақшаларында көзделген жағдайларда тізімдемеден шығару (мүлікке тыйым салудан босату) туралы талап қойылған мүліктің бөлігінде ғана атқарушылық іс-әрекет тоқтатыла тұрады не оны бағалау нәтижелері дауланады .

Ескерту. 15-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05

№ 409 , 2007.02.19 № 230 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз),
2009.07.11. № 185-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз)
Заңдарымен.

16-бап. Сот орындаушысының атқарушылық іс жүргізуді тоқтата тұру құқығы

Атқарушылық іс жүргізу сол сияқты:

1) сот орындаушысы, өндіріп алушы немесе борышкер сот актісін түсіндіру туралы, не орындау мерзімін ұзарту және оған мәулет беру туралы, сот актісін орындау әдісі мен тәртібін өзгерту туралы өтініш жасаған;

2) борышкер ұзақ уақыт бойы қызмет бабындағы іссапарда болған;

3) борышкер емдеу мекемесінде болған;

4) сот орындаушысының іс-қимылына өндіріп алушы, борышкер сотқа
ш а ғ ы м б е р г е н ;

5) борышкерге іздеу салынған;

6) өндіріп алушы өтініш жасаған;

7) борышкер не өндіріп алушы елді мекен шегінен, соның ішінде Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлері мен әскери құрылымдарында мерзімді әскери қызмет өткеруіне байланысты тыс жерде жүрген жағдайларда да тоқтатыла тұруы мүмкін.

Ескерту. 16-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 № 409 Заңымен .

17-бап. Атқарушылық іс жүргізуді тоқтата тұру мерзімдері

А т қ а р у ш ы л ы қ і с ж ү р г і з у :

1) осы Заңның 15-бабының 1), 2), 3) тармақшаларында көзделген жағдайларда - борышкердің құқықтық мұрагері айқындалғанға, әрекетке қабілетсіз немесе әрекетке қабілеті шектеулі борышкерге қорғаншы немесе қамқоршы тағайындалғанға, заңды тұлғаны тарату, заңды тұлғаны немесе жеке кәсіпкерді (борышкерді) банкрот деп жариялау туралы шешім белгіленген тәртіппен
қ а б ы л д а н ғ а н ғ а д е й і н ;

2) осы Заңның 16-бабының 2), 3), 7) тармақшаларында көзделген жағдайларда - борышкер не өндіріп алушы қызмет бабындағы іссапардан, демалыстан, мерзімді әскери қызметтің аяқталуына байланысты Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінен, Қазақстан Республикасының басқа әскерлері мен әскери құрылымдарынан қайтқанға, емдеу мекемесінен шыққанға дейін;

3) осы Заңның 15-бабының 4), 5), 7) және 8) тармақшаларында және 16-бабының 1), 4-тармақшаларында көзделген жағдайларда - талапты немесе шағымды қанағаттандырудан бас тарту туралы сот қаулысы заңды күшіне
е н г е н г е д е й і н ;

4) осы Заңның 16-бабының 6)-тармақшасында көзделген жағдайда - өндіріп

алушыдан өтініш түскенге дейін;

5) осы Заңның 15-бабының 6) тармақшасында көзделген жағдайда - қадағалау тәртібімен іс жүргізу аяқталғанға немесе сот не өзге де органның шешімін тоқтата тұрудың күшін жою туралы тиісті лауазымды адамның өкіміне дейін;

6) осы Заңның 16-бабының 1) тармақшасында көзделген жағдайда - орындалуға жататын қаулының түсіндірмесі келіп түскенге дейін;

7) осы Заңның 15-бабының 7-3) тармақшасында көзделген жағдайда - қаржы ұйымын қайта құрылымдау тоқтатылғанға дейін тоқтатыла тұруы мүмкін.

Ескерту. 17-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 , 2009.07.11. N 185-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

18-бап. Борышкерге іздеу салу

1. Борышкердің жүрген жері белгісіз болған жағдайда сот орындаушысы ішкі істер органдары немесе қаржы полициясы арқылы борышкерді іздестіруді жариялау туралы ұсыныспен сотқа жүгінуге міндетті. Бұл ретте атқару құжатының түпнұсқасы өндіріп алушыға қайтарып беріледі, ол атқару құжатын борышкердің жүрген жері анықталған кезде мәжбүрлеп орындатуға беруге құқылы, көшірмесі борышкер іздестірілетін кезеңде сот орындаушысының бақылауында болады.

1-1. Борышкерді іздестіруді соттың ұйғарымы бойынша Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен ішкі істер және қаржы полициясы органдары жүзеге асырады.

2. Борышкерді іздеу жөніндегі шығыстар атқарушылық әрекеттер жасау жөніндегі шығыстарға жатады және сот арқылы борышкерден жергілікті бюджетке өндіріп алынуға тиіс.

Ескерту. 18-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

19-бап. Атқарушылық іс жүргізуді жаңғырту

Атқарушылық іс жүргізу өндіріп алушының өтініші бойынша не сот орындаушысының бастамасы бойынша оның тоқтатыла тұруын туғызған мән-жайлар жойылғаннан кейін жаңғыртылады.

20-бап. Атқарушылық іс жүргізуді тоқтатудың негіздері мен салдары

1. Атқарушылық іс жүргізу, егер:
  - 1) өндіріп алушы өндіріп алудан бас тартса;
  - 2) өндіріп алушы мен борышкер бітісу келісімін жасаса және оны сот бекітсе;

- 3) шешімімен белгіленген талаптар немесе міндеттер өндіріп алушы немесе борышкер болып табылатын азамат қайтыс болғаннан кейін өлген адамның

құқықтық мұрагеріне көше алмаса;

4) атқару құжатының орындауға беру мерзімі бітсе;

5) тиісті органның атқару құжатын бергенде негізге алынған шешімінің күші жойылса;

6) өндіріп алушы немесе борышкер болып табылған заңды тұлғаны тарату аяқталса;

7) атқару құжатының өндіріп алу немесе өзге де талабы толық көлемінде орындалса;

8) заттарды өндіріп алушыға беру туралы атқару құжатын орындау кезінде өндіріп алушы борышкерден алып қойылған заттарды алудан бас тартса;

9) Қазақстан Республикасы Азаматтық іс жүргізу кодексінің 312-6-бабы бірінші бөлігінің 2) тармақшасында көзделген негіз бойынша қайта құрылымдауды тоқтату туралы сот шешімі заңды күшіне енген болса, тоқтатылады.

2. Атқарушылық іс жүргізу тоқтатылған жағдайларда бұл туралы сот орындаушысы қаулы шығарады. Атқару құжаты не оның көшірмесі тиісті белгі соғылып, сотқа немесе құжатты берген басқа органға жіберіледі. Сонымен бір мезгілде орындауды қамтамасыз ету шараларының күші жойылуға тиіс. Осы баптың 1-тармағының 7) тармақшасы негізінде тоқтатылған, орындалғаннан кейін атқару санкциясы өндіріп алынуға тиіс атқару құжаттары бойынша орындауды қамтамасыз ету шараларының күші санкцияны өндіріп алғаннан кейін ғана жойылуға тиіс. Атқару құжатының орындауға берілу мерзімін сот қалпына келтірген не сот орындаушысының ол бойынша іс жүргізу тоқтатылған атқару құжатын орындау жөніндегі іс-әрекеті заңсыз деп танылған жағдайларды қоспағанда, тоқтатылған атқарушылық іс жүргізуді қайта бастауға болмайды.

Ескерту. 20-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен , 2006.06.22 N 147 , 2009.07.11. N 185-IV (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

20-1-бап. Атқарушылық іс жүргізудің аяқталуы

Атқарушылық іс жүргізу:

1) осы Заңның 21-бабында аталған негіздер бойынша атқару құжаты қайтарылған;

2) осы Заңның 20-бабында аталған негіздер бойынша атқарушылық іс жүргізу тоқтатылған;

3) соттың немесе құжат берген басқа органның талабы бойынша атқару құжаты орындалмай қайтарылған жағдайларда аяқталды деп есептеледі.

Ескерту. 20-1-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

21-бап. Атқару құжаттарын өндіріп алушыға қайтару

1. Өндіріп алу жүргізілмеген немесе толық көлемде жүргізілмеген атқару құжаты сот орындаушысының қаулысы бойынша мына жағдайларда:

1) өндіріп алушының арызы бойынша;

2) егер борышкердің өндіріп алынуы мүмкін мүлкі, ақша сомасы, бағалы қағаздары немесе табыстары жоқ болса және оның мүліктерін немесе табыстарын анықтау бойынша сот орындаушысы қолданған, заңда көзделген барлық шаралар нәтиже бермеген кезде;

3) егер өндіріп алушы шешімінің орындалуы кезінде борышкердің сатылмаған мүлкін алудан бас тартса;

4) егер борышкер өндіріп алушы көрсеткен мекен-жайда тұрмайтын немесе жұмыс істемейтін болса не сол жерде оның мүлкі жоқ болса;

5) егер сот борышкерге қатысты іздеу жарияласа, өндіріп алушыға қ а й т а р ы л а д ы .

2. Атқару құжатын өндіріп алушыға қайтару заңда белгіленген атқарудың ескіруі мерзімінің шегінде осы құжатты орындауға қайталап ұсынуға кедергі б о л м а й д ы .

3. Мемлекет өндіріп алушы болып табылатын атқару құжаты сотқа қ а й т а р ы л а д ы .

Ескерту. 21-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен , 2006.06.22 N 147 Заңымен.

22-бап. Атқарушылық іс жүргізуді тоқтата тұру немесе тоқтату, атқару құжатын өндіріп алушыға қайтару немесе оны тарату комиссиясына жіберу туралы мәселелерді қарау

1. Атқарушылық іс жүргізуді тоқтата тұру, тоқтату, атқару құжатын қайтару немесе оны тарату комиссиясына жіберу туралы мәселелерді сот орындаушысы қарайды. Бұл жөнінде атқарушылық іс жүргізуге қатысушы адамдарға хабарланады, алайда олардың келмей қалуы аталған мәселелерді шешуге кедергі б о л м а й д ы .

2. Сот орындаушысы атқарушылық іс жүргізуді тоқтата тұру, тоқтату, атқару құжатын қайтару немесе оны тарату комиссиясына жіберу туралы қаулы шығарады, оны аға сот орындаушысы бекітуге тиіс.

3. Сот орындаушысының атқарушылық іс жүргізуді тоқтата тұру, тоқтату, атқару құжатын қайтару немесе оны тарату комиссиясына жіберу туралы қаулысына өндіріп алушы сотқа шағымдана алады.

23-бап. Орындалуға тиісті атқару құжатын түсіндіру

Атқару құжаты түсініксіз болған жағдайда оны орындауға алған сот орындаушысы, сондай-ақ өндіріп алушы немесе борышкер атқару құжатын бергенде негізге алынған шешімді немесе қаулыны түсіндіру үшін сотқа немесе

атқару құжатын берген органға жүгінуге хақылы.

Ескерту. 23-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

24-бап. Атқарушылық әрекеттер жасалатын жер

1. Атқарушылық әрекеттерді борышкердің тұрғылықты жері бойынша немесе жұмыс орны бойынша не оның мүлкі тұрған жер бойынша сот орындаушысы жүргізеді. Егер заңды тұлға борышкер болса, орындау оның органы немесе мүлкі орналасқан жерде жүргізіледі.

2. Борышкерге белгілі бір әрекеттер жасауға міндеттейтін атқару құжаттарын орындауды осындай әрекеттер жасалатын жердегі сот орындаушысы жүргізеді.

3. Егер атқару құжатын орындау процесінде борышкер басқа жерге кетіп қалса және борышкердің бұрынғы тұрған жерінде өндіріп алынатын мүлік қалмаса, сот орындаушысы бұл жөнінде дереу акт жасайды және атқару құжатын борышкердің жаңа тұрғылықты жері, оның жаңа жұмыс орны, жаңа орналасқан жері бойынша не борышкер мүлкінің жаңа тұрған жері бойынша сот орындаушысына үш күннен кешіктірмей жіберіп, бұл жөнінде өндіріп алушыға хабарлайды .

Ескерту. 24-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

25-бап. Атқарушылық әрекеттер жасалатын уақыт

1. Атқарушылық әрекеттер жұмыс күндерінде 6.00 сағаттан 22.00 сағатқа дейін жасалады. Атқарушылық әрекеттерді осы шекте жасаудың нақты уақытын сот орындаушысы белгілейді. Атқарушылық іс жүргізуге қатысушы тараптар атқарушылық әрекеттер жасаудың өздеріне қолайлы уақытын ұсынуға хақылы.

2. Демалыс және мереке күндерінде, сондай-ақ түнгі уақытта атқарушылық әрекеттерге кейінге қалдыруға болмайтын немесе оларды борышкердің кінәсінен басқа күндерде және осы Заңда белгіленген уақытта жасау мүмкін болмаған жағдайларда ғана жол беріледі.

Ескерту. 25-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

26-бап. Атқарушылық іс жүргізуге қатысушы адамдар

1. Тараптар және олардың өкілдері атқарушылық іс жүргізуге қатысушы адамдар деп танылады. Өкілдің өкілеттігі заңдарда көзделген талаптарға сәйкес ресімделеді .

2. Қажет болған жағдайларда соттар мен басқа да органдардың қаулыларын бұлжытпай орындауды қамтамасыз ету үшін сот приставы тартылады. Ішкі істер органдарының қызметкерлерін немесе бөлімшелерін тарту заңдарға сәйкес жүзеге асырылады.

27-бап. Атқарушылық іс жүргізудегі тараптар

1. Өндіріп алушы мен борышкер атқарушылық іс жүргізуге қатысушы тараптар болып табылады.

2. Өз пайдасына немесе мүдделеріне атқару құжаты берілген жеке немесе заңды тұлға өндіріп алушы болып табылады.

3. Атқару құжатында көзделген талаптарды орындауға міндетті жеке немесе заңды тұлға борышкер болып табылады.

4. Атқарушылық іс жүргізуге бірнеше өндіріп алушы немесе борышкер қатыса алады. Басқа тарапқа қатысты олардың әрқайсысы атқарушылық іс жүргізуге дербес қатысады немесе қатысушылардың біріне атқарушылық әрекеттерге қатысуды тапсыра алады, бұған атқару құжаты бойынша борышкерге оның өзі ғана жасай алатын міндеттер (жеке міндеттер) жүктеген жағдайлар қосылмайды.

28-бап. Атқарушылық іс жүргізуге қатысушы адамдардың құқықтары мен міндеттері

1. Атқарушылық іс жүргізуге қатысушы адамдардың атқарушылық іс жүргізу материалдарымен танысуға, олардан үзінділер жасауға, көшірмелерін алуға, қосымша материалдар беруге, өтініш білдіруге, атқарушылық әрекеттер жасауға қатысуға, атқарушылық әрекеттер процесінде ауызша және жазбаша түсініктер беруге, атқарушылық іс жүргізу барысында туындайтын барлық мәселелер бойынша өз дәлелдері мен пікірлерін айтуға, атқарушылық іс жүргізуге қатысушы басқа адамдардың дәлелдері мен өтініштеріне қарсылық білдіруге, бас тартуын мәлімдеуге, атқарушылық іс жүргізу мәселелері бойынша сот орындаушысының әрекеттеріне немесе шешімдеріне шағым жасауға хақылы.

2. Атқарушылық іс жүргізуге қатысушы адамдар өздеріне берілген барлық құқықтарды адал пайдалануға, сондай-ақ атқарушылық іс жүргізу туралы заңдардың талаптарын орындауға міндетті.

28-1-бап. Атқарушылық іс жүргізудегі құқықтық мұрагерлік

Борышкер қатардан шыққан (азамат қайтыс болған, заңды тұлға қайта ұйымдастырылған, талаптан бас тартылған, борыш ауысқан) жағдайда сот орындаушысы шешім шығарған сотқа борышкерді оның құқықтық мұрагерімен ауыстыру туралы ұйғарым шығару жөнінде ұсыныс жіберуге құқылы. Құқықтық мұрагер үшін ол атқарушылық іс жүргізуге кіріскенге дейін жасалған барлық іс-әрекеттер борышкер үшін міндетті болатындай дәрежеде міндетті болады.

Ескерту. 28-1-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

28-2-бап. Атқарушылық іс жүргізуге тараптар өкілдерінің қатысуы

1. Жеке тұлғалар атқарушылық іс жүргізуге дербес немесе өкілдері арқылы қатыса алады. Атқарушылық іс жүргізуге жеке тұлғаның өзінің қатысуы оны өз

өкілі болуы құқығынан айырмайды. Егер атқару құжаты бойынша борышкерге оның өзі ғана орындай алатын міндеттер жүктелсе, онда борышкер оларды орындау кезінде өкіл арқылы әрекет етуге құқылы емес.

2. Ұйымдардың атқарушылық іс жүргізуге қатысуы олардың өздеріне заңмен, өзге де нормативтік құқықтық актілермен және құрылтай құжаттарымен берілген өкілеттіктер шегінде әрекет ететін органдары не аталған органдардың өкілдері арқылы жүзеге асырылады.

Ұйым атынан өкілдік ететін адамдардың өз лауазымдық жағдайлары мен өкілеттіктерін растайтын құжаттары болуға тиіс.

3. Өкілдің өкілеттіктері Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына сәйкес берілген және ресімделген сенімхатпен куәландырылады.

Ескерту. 28-2-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

28-3-бап. Өкілдің өкілеттіктері

1. Атқарушылық іс жүргізуге қатысатын өкіл атқарушылық іс жүргізумен байланысты барлық іс-әрекеттерді өкілдік берушінің атынан жасауға құқылы.

2. Өкілдік беруші беретін сенімхатта өкілдің мынадай іс-әрекеттер жасауға:

- 1) атқару құжатын ұсынуға және кері қайтарып алуға;
- 2) өкілеттіктерді басқа тұлғаға беруге (қайта сенім білдіруге);
- 3) сот орындаушысының іс-әрекеттеріне шағым жасауға;
- 4) ұйғарылған мүлікті (соның ішінде ақшаны) алуға;
- 5) бітімгершілік келісім жасасуға өкілеттіктері арнайы ескертілуге тиіс.

Ескерту. 28-3-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

28-4-бап. Өкіл бола алмайтын адамдар

1. Он сегіз жасқа толмаған немесе қорғаншылықта не қамқоршылықта болатын адамдар атқарушылық іс жүргізуде өкіл бола алмайды.

2. Судьялар, тергеушілер, прокурорлар, өкілді органдардың депутаттары, атқарушылық іс жүргізу органдарының және сот аппаратының қызметкерлері, тиісті ұйымдардың уәкілі немесе заңды өкілдері ретінде атқарушылық іс жүргізуге олардың қатысу жағдайларын қоспағанда, атқарушылық іс жүргізуде өкіл бола алмайды.

Адам, егер мүдделері өзі өкілдік ететін адамның мүдделеріне қайшы келетін адамдарға осы іс бойынша заң көмегін көрсетіп жатса немесе бұрын көрсеткен болса, сондай-ақ егер ол атқарушылық іс жүргізу органының қызметкерімен туыстық қатынаста болса, өкіл бола алмайды.

Ескерту. 28-4-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

28-5-бап. Заңды өкілдер

1. Атқарушылық іс жүргізуде кәмелетке толмаған адамдардың, сондай-ақ сот әрекетке қабілетсіз немесе әрекетке қабілеті шектеулі деп таныған адамдардың құқықтарын және заңмен қорғалатын мүдделерін заңды өкілдері - олардың ата-аналары, асырап алушылары, қорғаншылары немесе қамқоршылары қорғайды, олар өз өкілеттіктерін куәландыратын құжаттарын табыс етеді.

Заңды өкілдер іс-әрекет жасау құқығына заңда көзделген шектеулері бар өкілдік берушіге тиесілі барлық сондай іс-әрекеттерді өкілдік берушінің атынан ж а с а й д ы .

2. Сот хабарсыз кетті деп таныған адам қатысатын атқарушылық іс жүргізуге оның өкілі ретінде, хабарсыз кеткеннің мүлкі басқаруға берілген және Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген тәртіппен өкіл ретінде тағайындалған адамдар қатысады.

3. Қайтыс болған немесе қайтыс болды деп белгіленген тәртіппен жарияланған адамның мұрагері қатысуға тиіс атқарушылық іс жүргізу бойынша, егер мұраны әлі ешкім қабылдамаған болса, өсиетті орындаушы немесе мұраны сенімгерлікпен басқарушы мұрагердің өкілі ретінде қатысады.

4. Заңды өкілдер атқарушылық іс жүргізуге қатысуды өздері өкіл ретінде таңдап алған басқа тұлғаға тапсыруы мүмкін.

Ескерту. 28-5-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

29-бап. Атқарушылық іс жүргізуге тілмаштың қатысуы

1. Атқарушылық іс жүргізуге қатысушы адамдар атқарушылық әрекеттер жасау кезінде өз бастамасы бойынша немесе сот орындаушысының ұсынысы бойынша тілмаш шақыруы мүмкін. Кәмелетке толған, әрекетке қабілетті, іске мүдделі емес, атқару әрекеттерін жүргізу үшін қажетті дәрежеде тіл меңгерген кез-келген адам тілмаш бола алады.

2. Тілмаштың өз еңбегі үшін сыйақы алуға құқығы бар. Оған төленген сыйақы атқарушылық әрекеттер жасау жөніндегі шығыстарға жатқызылады.

30-бап. Атқарушылық іс жүргізуге айғақ адамдардың қатысуы

1. Атқарушылық әрекеттер кемінде екі айғақ адамның қатысуымен жасалуы м ү м к і н .

2. М ы н а д а й ж а ғ д а й л а р д а :

- 1) өндіріп алушының немесе борышкердің талабы бойынша;
- 2) үйге орналастыру және үйден шығару туралы шешімдерді, борышкердің мүлкін пайдалануға тыйым салуға, алып қоюға және беруге, оның тұрғын үйін, үй-жайлары мен қоймаларын ашуға, тексеру жүргізуге байланысты әрекеттерді орындау кезінде, сондай-ақ заңдарда көзделген өзге де жағдайларда айғақ адамдардың қатысуы міндетті.

Өзге жағдайларда айғақ адамдар сот орындаушысының бастамасы бойынша қ а т ы с у ы м ү м к і н .

3. Кәмелетке толған, әрекетке қабілетті, атқарушылық әрекеттердің нәтижесіне мүдделі емес кез келген азаматтар айғақ адамдар ретінде шақырылуы м ү м к і н .

4. Айғақ адамдар қатысатын атқарушылық әрекеттер басталар алдында сот орындаушысы айғақ адамның атқарушылық әрекеттерге қатысу тәртібін т ү с і н д і р е д і .

5. Айғақ адам өзінің қандай атқарушылық әрекеттер жүргізу үшін шақырылып отырғанын, олар қандай атқару құжаты негізінде жасалатынын білуге хақылы. Айғақ адам жүргізілген әрекеттер жөнінде ескертпелер жасауға хақылы. Айғақ адамның ескертпелері тиісті атқарушылық әрекет актісіне е н г і з і л у г е т и і с .

6. Айғақ адам жүргізілуіне өзі қатысқан іс кезіндегі атқарушылық әрекеттердің фактісін, мазмұны мен нәтижелерін куәландырады.

7. Айғақ адам ретінде атқарушылық әрекет жасауға қатысқан адамдардың шығарған шығыстарына өтемақы алуға құқығы бар.

8. Айғақ адамдарға төленетін ақша сомасы атқарушылық әрекеттер жасау жөніндегі шығыстарға жатқызылады.

31-бап. Атқарушылық іс жүргізуге маманның қатысуы

1. Атқарушылық әрекеттер жасау кезінде туындаған, арнаулы білімді талап ететін мәселелерді түсіндіру үшін сот орындаушысы атқарушылық іске қатысушы адамдардың өтініші бойынша немесе өз бастамасы бойынша маман тағайындауы мүмкін. Қажет болған жағдайда бірнеше маман тағайындалуы мүмкін. Сот орындаушысы бұл жөнінде қаулы шығарады.

2. Қорытынды беру үшін қажет арнаулы білімі бар кез-келген адам маман ретінде тағайындалуы мүмкін.

3. Мамандардың атқарушылық әрекеттер жасауға байланысты жүргізілетін жұмысты орындағаны үшін сыйақы алуға құқығы бар. Бұл сыйақы және мамандар тартуға жұмсалған басқа да шығыстар атқарушылық әрекеттер жасау жөніндегі шығыстарға жатқызылады.

32-бап. Атқарушылық іс жүргізудегі шет қалдыру

1. Егер сот орындаушысы, тілмаш, маман, атқарушылық іс жүргізудің нәтижесіне жеке өзі тікелей немесе жанама түрде мүдделі болса немесе өзге де мән-жайлар, атап айтқанда, тараптармен, олардың өкілдерімен әділ қарайтынына күмән туғызатын туыстық қатынаста болса, олардың атқарушылық іс жүргізуге қатысуына болмайды және олар шет қалдыруға тиіс.

2. Шет қалатындай мән-жайлар болған жағдайда осы баптың бірінші тармағында аталған адамдардың өздері бас тартуын мәлімдеуге міндетті. Шет

қалу атқарушылық әрекеттер жасау басталғанға дейін дәлелденіп жазбаша түрде мәлімделуге тиіс. Егер шет қалуға негіз туындаса және ол жөнінде атқарушылық әрекеттер жасау басталып кеткеннен кейін белгілі болса, оған орындау процесінде жол беріледі.

3. Сот орындаушысынан бас тарту туралы мәселені аумақтық бөлім басшысы шешеді, бұл жөнінде тиісті дәлелді қаулы шығарылады.

Аудармашыдан немесе маманнан бас тарту туралы мәселені сот орындаушысы шешеді, бұл жөнінде аумақтық бөлім басшысы бекітетін тиісті дәлелді қаулы шығарылады.

4. Сот орындаушысын шет қалдырудан бас тартылу туралы қаулыға белгіленген тәртіппен сотқа шағым берілуі және наразылық келтірілуі мүмкін. Шағым беру немесе наразылық келтіру атқарушылық әрекеттер жүргізуді тоқтатпайды.

Ескерту. 32-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен, 2006.06.22 N 147 Заңымен.

3-тарау. Ақша сомаларын және өзге мүлікті өндіріп алу тәртібі

33-бап. Атқару құжаттарын орындауды қамтамасыз ету жөніндегі атқарушылық іс-әрекет жасау негіздері

Сот орындаушысы атқару құжаттарының орындалуын қамтамасыз ету жөнінде өз бастамасы бойынша шаралар қолдануға құқылы, ал өндіріп алушының өтініші бойынша шаралар қолдануға міндетті.

Ескерту. 33-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен.

34-бап. Атқару құжаттарының орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі шаралар

1. Атқару құжаттарының орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі шаралар мыналар:

1) борышкердің мүлкін немесе онда не өзге де жеке немесе заңды тұлғаларда бар (соның ішінде несие және сақтандыру), бағалы қағаздар мен есептелетін ақша сомаларын пайдалануға тыйым салу;

2) борышкердің өзінде не басқа жеке немесе заңды тұлғаларда бар мүлкін алып қою;

3) борышкердің белгілі бір әрекеттер жасауына тыйым салу;

4) борышкердің оған меншік құқығы негізінде тиесілі мүлікті немесе ақша сомаларын пайдалануына тыйым салу не оларды сот атқарушысы белгілеген шекте пайдалануға нұсқау беру;

5) борышкер мүлкіне сүргі салу;
6) құқық белгілейтін құжаттарды алып қою;
7) басқа адамдардың борышкерге мүлік беруіне немесе оған қатысты өзге де міндеттемелер орындауына тыйым салу болып табылады.

2. Қажет болған жағдайларда орындауды қамтамасыз етудің бірнеше түріне ж о л б е р і л у і м ү м к і н .

3. Қамтамасыз етудің бір түрін басқа түрімен ауыстыру туралы мәселені сот орындаушысы атқарушылық іс жүргізуге қатысушы адамдардың өтініші бойынша немесе өз бастамасы бойынша қарайды. Қамтамасыз етудің бір түрін басқа түрімен ауыстыру туралы мәселені қарау бұрын белгіленген қамтамасыз ету шараларының қолданылуын кідіртпейді.

4. Атқарушылық іс жүргізуді тоқтата тұру, кейінге қалдыру, мерзімін ұзарту немесе мәулет беру атқару құжаттарын орындауды қамтамасыз ету жөнінде бұрын белгіленген шараларды жоюға әкеп соқпайды.

Ескерту. 34-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2000.03.29 N 42 Заңымен , 2003.05.05 N 409 Заңымен .

35-бап. Борышкердің мүлкінен өндіріп алу тәртібі

1. Атқару құжаттары бойынша өндіріп алу, егер атқару құжатында өзгеше тәртіп белгіленбесе, бірінші кезекте борышкердің ақша қаражатына, соның ішінде банк мекемелерінде тұрған ақша қаражатына да қолданылады.

2. Борышкердің бухгалтерлік (кассалық) құжаттары бойынша көрсетілген қолма-қол ақша сомаларынан өндіріп алу борышкердің келісіміне қарамастан, олардың сақталу орнына тәуелсіз түрде олар ұсынылғаннан немесе табылғаннан соң дереу жүргізіледі. Борышкердің қолма-қол ақша сомалары, соның ішінде борышкер кассасының сейфінде сақталатын және осы кассаның оқшауланған бөлмесінде немесе борышкердің өзге де бөлмелерінде сақталатын ақша сомалары , егер олардың борышкерге тиесілі екендігі анық белгілі болса, табылғаннан кейін дереу алып қойылуға тиіс.

3. Борышкерде берешекті өтеу үшін жеткілікті ақша қаражаты болмаған жағдайда ол борышкерге тиесілі басқа мүліктен өндіріп алынады. Өндіріп алушының келісімімен сот орындаушысы мүлікті алдын ала бағалап, оны сатпай со л қ а л п ы н д а б е р у г е х а қ ы л ы .

4. Борышкер мүлкінен атқару құжатын орындау үшін қажетті мөлшер мен көлемде, орындау жөніндегі шығыстар ескеріле отырып өндіріліп алынады. Борышкердің басқа мүлкі жеткіліксіз болған жағдайда, өндіріп алу борышкердің атқару құжаты бойынша құны өндіріп алу мөлшерінен асатын мүлкіне қолданылуы мүмкін. Мұндай жағдайларда, мүлікті сатқаннан кейін түскен сома, атқару құжаты бойынша өндіріп алынған сомалар мен орындау жөніндегі шығыстар шегеріле отырып, борышкерге қайтарылады. Борышкердің меншігінде

басқа адамдармен ортақ мүлік болған жағдайларда оның заңға сәйкес айқындалатын үлесінен өндіріліп алынады. Дау туған жағдайда бұл үлестің мөлшерін сот анықтайды.

5. Атқару құжатында аталған белгілі бір заттарды өндіріп алушыға берген кезде сот орындаушысы бұл заттарды борышкерден алып қояды да, өндіріп алушыға оларды беру актісін жасай отырып береді.

Ескерту. 35-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

36-бап. Заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлер мүлкінен өндіріп алу

1. Борышкерде берешекті өтеу үшін жеткілікті ақша сомасы болмаған ретте (борышкердің есеп айырысу (ағымдағы) шотына қызмет көрсетуді жүзеге асыратын банктің тиісті ақпараты бар болса,) егер заңда бұл мүлікке қатысты шектеулер белгіленбесе және заңды тұлға құрылтайшыларының (қатысушыларының) мүлікті жауапкершілігі көзделсе, оған тиесілі кез келген басқа мүліктен, сондай-ақ заңды тұлға құрылтайшыларының (қатысушыларының) мүлкінен өндіріліп алынуы мүмкін.

2. Егер орындау барысында борышкер - заңды тұлғаның немесе жеке кәсіпкердің мүлкі берешекті өтеу үшін жеткіліксіз болатыны анықталса, ал азаматтық заңдарда борышкерді дәрменсіз (банкрот) деп тануға жол берілсе, сот орындаушысы өндіріп алушыға бұл туралы хабарлауға міндетті.

3. Белгіленген тәртіппен дәрменсіз (банкрот) деп танылған борышкердің мүлкінен өндіріп алу заңдарға сәйкес жүзеге асырылады.

4. Атқару құжатын орындау кезінде заңды тұлға қайта құрылған жағдайда сот орындаушысы борышкердің құқықтық мұрагерлігін айқындайды және шешім шығарған сотқа баяндап хат жіберіп, борышкерді оның құқықтық мұрагерімен ауыстыру туралы ұйғарым шығару туралы ұсыныс жасайды.

37-бап. Кепілге салынған мүліктен өндіріп алу

1. Борышкерге қойылған кепілмен қамтамасыз етілмеген барлық талаптарды толық қанағаттандыру үшін оның қалған мүлкі жеткіліксіз болған жағдайда өндіріп алу кепіл ұстаушының азаматтық заңдарда белгіленген құқықтары сақтала отырып, ипотекалық тұрғын үй қарызының міндеттемесі бойынша қамтамасыз ету болып табылатын жылжымайтын мүлікті қоспағанда, кепілге салынған мүліктен жүргізілуі мүмкін.

2. Кепіл ұстаушы өз талабы алдында артықшылығы бар талаптарды кепілге салынған мүлік құнынан, алайда осы мүлік құнынан аспайтын мөлшерде қанағаттандыруға міндетті.

Ескерту. 37-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.06.03 N 427 Заңымен .

38-бап. Борышкердің басқа тұлғалардағы ақшалай сомалары мен басқа мүлкінен өндіріп алу

1. Борышкердің басқа тұлғалардағы ақшалай сомаларынан, сондай-ақ басқа мүлкінен өндіріп алу кезінде сот орындаушысы оларға тыйым салады және мәжбүрлеп орындатуға шаралар қолданады.

2. Борышкердің банктердегі немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардағы ақшалай сомаларынан өндіріп алуды сот орындаушысы инкассолық өкім ұсыну арқылы жүзеге асырады. Инкассолық өкімге атқару құжаттарының түпнұсқасы не олардың сот мөрімен расталған көшірмелері қоса тіркеледі.

3. Борышкердің банк шотында теңге түріндегі ақшалай сомалары болмаған жағдайда, Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесіп белгілеген тәртіппен анықталған валюта айырбастаудың төлем жасалатын күнгі нарықтық бағамын қолдана отырып, сот орындаушысы теңгемен есептеп ұсынған инкассолық өкімдер негізінде өндіріп алу борышкердің банк шоттарынан шетелдік валютамен жүргізіледі.

4. Инкассолық өкімді кері қайтарып алу аумақтық атқарушылық іс жүргізу органы басшысының жазбаша келісімімен жүргізіледі.

Ескерту. 38-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

39-бап. Өндіріп алынуға болмайтын мүлік

1. Азаматтарға қатысты атқару құжаттарын орындау кезінде заңдарда өндіріп алуға тыйым салынған мүліктен өндіріп алуға болмайды.

2. Өндіріп алуға болмайтын ақша сомалары мен өзге де мүлік тізбесі заңдарға сәйкес белгіленеді.

3. Сауда-саттық ұйымдастырушыларының сауда-саттық жүйелерінде ашық сауда-саттық әдісімен жасалған "репо" операциялары бойынша оның нысанасы болып табылатын мүлікке тыйым салу осы "репо" операциялары жабылғаннан кейін ғана қолданылуы мүмкін.

Ескерту. 39-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2007.02.19 N 230 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңымен.

40-бап. Борышкердің мүлкіне тыйым салу

1. Борышкердің мүлкіне тыйым салу мүлікті хаттаудан және осы мүлікке билік етуге тыйым салудан, сондай-ақ борышкердің банктердегі немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардағы ақша сомаларын пайдалануға және оларға билік етуге тыйым салынғанын хабарлаудан тұрады, бұл жөнінде борышкердің мүлкіне тыйым салу туралы қаулы шығарылады.

2. Борышкерге меншік, шаруашылық жүргізу және оралымды басқару құқығында тиесілі мүлікке, оның қайда және іс жүзінде кімнің пайдалануында екендігіне қарамастан (азаматтық заңдарда белгіленген шектеулер ескерілетін) тыйым салынуы мүмкін.

Борышкердің банктегі немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардағы ақшасына және басқа да мүлкіне сот орындаушысы прокурордың санкциясымен ғана тыйым салады. Z952444

Сауда-саттық ұйымдастырушыларының сауда-саттық жүйелерінде ашық сауда-саттық әдісімен жасалған "репо" операциялары бойынша оның нысанасы болып табылатын мүлікке тыйым салу азаматтық іс жүргізу барысында осы "репо" операциялары жабылғаннан кейін ғана қолданылуы мүмкін.

3. Егер борышкер мүлкінің басқа адамдарда болуы олардың арасында жасалған шартқа байланысты болса, басқа адамдардың шарттан туындайтын құқықтарын сақтау мүмкіндігі туралы және мүлікті алып қою туралы мәселені қуынымдық іс жүргізу тәртібімен сот шешеді.

4. Сот орындаушысының тыйым салынған мүлікке билік етуге немесе оны пайдалануға салған тыйымын бұзу Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауаптылыққа әкеп соғады.

Ескерту. 40-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2000.03.29 N 42 , 2003.05.05 N 409 , 2006.06.22 N 147 , 2007.02.19 N 230 (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз) Заңдарымен.

41-бап. Борышкер мүлкінің тізімдемесі

1. Сот орындаушысы өндіріп алушыға берілетін соманы және орындау жөніндегі шығындарды өтеуге қажетті мөлшерде борышкердің мүлкін тізімдейді. Осы Заңның 35-бабының 4-тармағында көзделген жағдайда, тізімделетін мүліктің құны атқару құжаты бойынша өндіріп алудың мөлшерінен асып түсуі мүмкін. Сот орындаушысы тізімдеуге түскен заттарға сүргі салуы мүмкін.

2. Мүлікті тізімдеу борышкердің және куәгерлердің қатысуымен жүргізілуі тиіс. Атқарушылық іс-әрекет жасалатындығы туралы алдын ала хабарланған борышкер болып табылатын жеке тұлға немесе заңды тұлғаның өкілі болмаған жағдайда, тізімдеу куәгерлердің қатысуымен жасалады.

3. Мүліктер тізімдемесіне әр заттың атауы, оның ерекше белгілері (салмағы, метражы, тозу дәрежесі, бұйымның таңбасы және өзге де көрсеткіштері), әр заттың жеке-жеке бағасы және барлық мүліктің құны енгізіледі.

Тізімдемеге оны жасау кезінде қатысқан адамдар қол қояды.

Ескерту. 41-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен , 2006.06.22 N 147 Заңымен.

42-бап. Мүлікке тыйым салу туралы қаулының мазмұны

1. Мүлікке тыйым салу туралы қаулыда мыналар көрсетілуге тиіс:
  - 1) қаулының жасалған уақыты мен орны;
  - 2) қаулы жасаған сот орындаушысының, сондай-ақ қаулы жасау кезінде қатысқан адамдардың тегі мен аты-жөні;
  - 3) атқару құжаты орындалатын соттың немесе басқа органның атауы;
  - 4) өндіріп алушы мен борышкердің тегі мен аты-жөні;
  - 5) мүлікті тізімдеу туралы нұсқау (тізімдеуді кім жүргізді, оны жасау кезінде қатысқан адамдар, тізімделген мүліктің жалпы құны);
  - 6) егер заттарға сүргі салынса, оны көрсету;
  - 7) егер мүлікті сақтау борышкердің өзіне жүктелмесе, мүлік сақтауға берілген жеке тұлғаның тегі мен аты-жөні, заңды тұлғаның атауы, олардың мекен-жайы;
  - 8) борышкер мен басқа адамдарға сот орындаушысының әрекеттеріне шағым жасау тәртібі мен мерзімінің түсіндірілгендігі туралы, сондай-ақ борышкерге немесе мүлікті сақтаушыға олардың сақтауға берілген мүлікті сақтау жөніндегі міндеттері және талан-таражға салғаны, иеліктен айырғаны немесе жасырғаны үшін жауапкершілігі түсіндірілгендігі туралы белгі;
  - 9) өндіріп алушының, борышкердің, хаттау кезінде қатысқан адамдардың ескертпелері мен арыздары және сот орындаушысының олар жөніндегі өкімдері.

2. Мүлікке тыйым салу туралы қаулыға сот орындаушысы қол қояды қаулыға мүліктің тізімдемесі қоса тіркеледі.

Ескерту. 42-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

43-бап. Борышкер мүлкін бағалау

Борышкер мүлкін сот орындаушысы бағалайды. Бұл орайда өндіріп алушы мен борышкер арасында бағалау туралы қол жеткізілген келісім ескерілуі мүмкін . Егер жекелеген заттарды бағалау қиын болса не борышкер немесе өндіріп алушы сот орындаушысы жасаған бағалауға қарсы болса, сот орындаушысы мүлік құнын анықтау үшін маман тағайындайды. Валюта құндылықтары, бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған зергерлік және басқа да тұрмыстық заттар , антиквариат, кескіндеме және мүсін өнері туындылары мамандардың міндетті түрде қатысуымен бағаланады .

44-бап. Мүлік сақтау

1. Сот орындаушысы сақтаушыдан сақтауға қолхат алу арқылы сақтау шарты негізінде тыйым салынған мүлікті сақтауға беруді жүзеге асырады.

2. Тыйым салынған мүлікті сақтаудың тәртібі мен шарттары Азаматтық кодекспен және басқа да нормативтік құқықтық актілермен белгіленеді.

3. Егер мүлікті пайдалану оның қасиеттері бойынша мүліктің жойылуына немесе оның бағасының кемуіне әкеп соқпаса, сақтаушы бұл мүлікті сот орындаушысының рұқсатымен пайдалана алады.

4. Егер борышкер немесе оның отбасының мүшесі сақтаушы болмаса, сақтаушы сақтағаны үшін сыйақы алады.

5. Мүлікті пайдаланудан іс жүзінде алынған пайда шегеріліп тастала отырып, сақтаушыға бұл мүлікті сақтау жөнінде ол жасаған қажетті шығыстар өтеледі.

6. Мүлікті сақтауға байланысты жасалған шығыстар атқару құжаттарын жасау жөніндегі шығыстарға жатқызылады.

45-бап. Мүлікті сақтаушының жауапкершілігі

Тыйым салынып сақтауға берілген мүлік талан-тараж етілген, иеліктен алынған немесе жасырылған жағдайда сақтаушы заңдарға сәйкес жауапты болады.

46-бап. Мүлікке тыйым салу тәртібі

1. Мүлікке өндіріп алуды қолдану кезінде сот орындаушысы оның борышкерге тиесілі екендігін, шынайы құнын және ондағы ауыртпалықты анықтайды. Мемлекеттік тіркеуге жатпайтын мүліктің кімге тиесілі екенін анықтау қиын болған және бұл мүлік борышкерге тиесілі деп жорамалдауға негіз болған жағдайда, сот орындаушысы оның тиесілігі анықталғанға дейін мүлікке уақытша тыйым салуға құқылы. Бұл ретте, борышкер, егер мүлік оған тиесілі болмаса, алып қойылған мүліктің тиесілігін анықтайтын қажетті дәлелдерді сот орындаушысына беруге міндетті.

2. Мүліктің борышкерге тиесілі екенін анықтап, сот орындаушысы оны хаттауға енгізеді, өндіріп алу мөлшеріне қарай бүкіл мүлікке немесе оның бір бөлігіне тыйым салады және жылжымайтын мүлікті мемлекеттік тіркеудің, жылжымалы мүлік кепілінің тиісті органдары мен нотариусқа тыйым салуды тіркеу туралы ұсыныс жібереді.

3. Сот орындаушысы кепілге берілген мүлікке тыйым салынғандығы туралы кепіл ұстаушыға дереу хабарлайды.

Ескерту. 46-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

47-бап. Борышкерден алынған құнды заттарды сақтау

1. Борышкерден алынған құнды қағаздарды, валюта құндылықтарын, бағалы металдардан, асыл тастардан және інжуден жасалған зергерлік және басқа да бұйымдарды, сондай-ақ мұндай бұйымдардың сынақтарын сот орындаушысы банк мекемелеріне сақтауға өткізеді, бұл шарт негізінде жүзеге асырылады.

2. Өндіріп алушыға ұйғарылған сомаларды және атқару жөніндегі шығыстарды өтеу үшін қажетті, борышкерден алынған ақша сомаларын сот орындаушысы аумақтық органның немесе аумақтық бөлімнің ағымдағы шотына енгізеді. Ағымдағы шоттағы ақша сомасын есепке алу, сақтау және оны беру

тәртібі нормативтік құқықтық актілермен белгіленеді.

Ескерту. 47-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

48-бап. Борышкердің мүлкін сату кезектілігі

Борышкердің мүлкінен өндіріп алу кезінде бұл мүлікті сату мынадай кезекпен жүзеге асырылады:

1) бірінші кезекте борышкердің өндіріске тікелей қатыспайтын мүлкі: бағалы қағаздар, валюта құндылықтары, бағалы металдар мен асыл тастар, зергерлік бұйымдар, жеңіл автокөлік және басқалар сатылады;

2) екінші кезекте - дайын өнім (тауарлар), сондай-ақ өндіріске тікелей қатыспайтын және өндіріске тікелей қатысуға арналмаған өзге де материалдық құндылықтар;

3) үшінші кезекте - жылжымайтын мүлік объектілері, сондай-ақ шикізат пен материалдар, станоктар, құрал-жабдықтар, өндіріске тікелей қатысуға арналған басқа да негізгі құрал-жабдықтар;

4) төртінші кезекте - жалға беру (мүлікті жалдау), заем, прокат шарты немесе өзге де шарттар бойынша басқа адамдарға берілген мүлік.

49-бап. Тыйым салынған мүлікті сату

1. Тыйым салынған мүлікті сатуды заң бойынша айналымынан алып тасталған мүлікті қоспағанда, тыйым салу негіздері мен мүлік түрлеріне карамастан, сот орындаушысы сауда және өзге де мамандандырылған ұйымдар арқылы сауда-саттықта және аукциондарда Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген тәртіппен жүргізеді.

2. Мүлікті сату нысанын таңдауды сот орындаушысы мүлік түрін және өндіріп алушы мен борышкердің пікірлерін ескере отырып белгілейді.

3. Егер мүлік екі ай ішінде сатылмаса, өндіріп алушыға бұл мүлікті соңғы жарияланған бағасы бойынша өзінде қалдыру құқығы беріледі. Өндіріп алушы мүліктен бас тартқан жағдайда ол борышкерге қайтарылады, ал атқару құжаты, егер борышкердің өндіріп алуға болатын басқа мүлкі немесе кірістері болмаса, өндіріп алушыға қайтарылады. Бұл ретте мүлік тыйым салудан босатылады.

4. Борышкер мүлкінен өндіріп алу кезінде, егер өндіріп алынатын мүлікті сату туралы шешім қабылданған кезде борышкердің дәрменсіздігі (банкроттығы) туралы іс бойынша іс қозғалса, борышкердің дәрменсіздігі (банкроттығы) туралы мәселе мәні бойынша қаралғанға дейін мүлікті сату тоқтатыла тұрады.

Ескерту. 49-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

50-бап. Мемлекетке берілетін мүлікті сату

Мүлікті тәркілеу бөлігіндегі қылмыстық іс бойынша сот үкімі негізінде не мүлікті мемлекетке беру туралы шешім негізінде тыйым салынған мүлік

кірісіне түседі. Сатып алушының сауда-саттыққа қатысуға құқығы болмағандығы анықталған жағдайда да кепіл ақша мемлекет кірісіне түседі. Мүлікті сатып алушы одан алынатын барлық соманы төлегеннен кейін сот орындаушысы оған өткен сауда-саттық туралы актінің көшірмесін береді.

3. Сот атқарушылық іс жүргізу бойынша шешім шығарған сот орындаушылары мен судьялардың, сондай-ақ олардың отбасы мүшелері мен жақын туыстарының сауда-саттыққа қатысуына болмайды.

55-бап. Сауда-саттықты өткізілмеген деп жариялау

1. Сот орындаушысы :

- 1) егер сауда-саттыққа екіден кем сатып алушы келсе;
- 2) егер келгендердің ешқайсысы мүліктің бастапқы бағасына үстеме жасамаса ;
- 3) егер сатып алушы өзінің мүлікті сатып алған сомасын бес күн ішінде толық енгізбесе сауда-саттық өткізілмеген деп жариялайды.

Сот орындаушысы сауда-саттық өткізілмеген деп тану туралы қаулы шығарады .

2. Егер сауда-саттық өткізілмесе, кепіл ақша оны салған адамдарға қайтарылады, бұған осы баптың 1-тармағының 3-тармақшасында көзделген жағдайлар кірмейді.

56-бап. Сауда-саттық өткізілмеді деп жариялау салдары

1. Сауда-саттық өткізілмеді деп жарияланған жағдайда өндіріп алушыға бастапқы бағасы жиырма процентке төмендетілген бағамен мүлікті өзінде қалдыру құқығы беріледі .

2. Сауда-саттық өткізілмеді деп танылған және өндіріп алушы мүлікті өзінде қалдырудан бас тартқан жағдайда сот орындаушысы осы Заңда белгіленген ережелерді сақтай отырып, қайтадан сауда-саттық өткізуді тағайындайды. Бұл орайда қайталама сауда-саттық үшін белгіленген баға қатысушылардың біреуі сауда-саттыққа шығарылған мүлік құнының алғашқы бағасының елу процентінен төмен болмауға тиіс жарияланған бағамен мүлікті сатып алуға келіскен кезге дейін хабарланған ретпен төмендетіле береді.

3. Қайтадан сауда-саттық өткізілмеді деп жарияланған жағдайда мүлік өндіріп алушыға соңғы жарияланған бағамен ұсынылады. Өндіріп алушы сатылатын мүлікті өзінде қалдырудан бас тартқан жағдайда бұл мүліктен тыйым алып тасталады .

Ескерту. 56-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

57-бап. Борышкердің жалақысынан және өзге де табыс түрлерінен өндіріп алу

1. Мерзімді төлемдерді өндіріп алу туралы шешімдерді орындау кезінде, тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің екі еселенген мөлшерінен аспайтын соманы өндіріп алу кезінде, сондай-ақ басқа да өндіріп алулар бойынша өндіріп алынатын соманы толық өтеу үшін борышкердің мүлкі болмаған немесе мүлкі жеткіліксіз болған жағдайда борышкердің жалақысы мен өзге де табыс түрлерінен өндіріліп алынады.

2. Борышкердің жалақысынан және өзге де табыс түрлерінен өндіріп алынған кезде сот орындаушысы осы Заңның талаптарын ескере отырып қаулы шығарады, онда берілген сома толық өндіріп алынғанға дейін ай сайын қандай мөлшерде ақша ұсталуға тиіс екендігі көрсетіледі және оны орындау үшін борышкер еңбек қатынастарында тұрған немесе сыйақы алатын жұмыс берушіге жібереді.

3. Сот орындаушысы борышкердің жалақысынан және басқа да табыстарынан ақшаның дұрыс және уақтылы ұсталуына, сондай-ақ ұсталған соманың өндіріп алушыға уақытында жіберілуіне ұдайы бақылау жасап отыруды жүзеге асыруға міндетті.

4. Борышкер жұмыстан босатылған жағдайда онымен еңбек қатынастарында тұрған жұмыс беруші бұл жөнінде сот орындаушысына хабарлама жіберіп, атқару құжатын қоса жолдауға міндетті. Тұрғылықты жері өзгерген жағдайда борышкер сот орындаушысына өзінің жаңа мекен-жайын хабарлауға міндетті.

Ескерту. 57-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

58-бап. Борышкердің жалақысынан және табысының өзге де түрлерінен ұстап қалу мөлшерін есептеу

Ұсталып қалу мөлшері - борышкердің алуына тиесілі жалақы (табыс) сомасынан есептеледі.

59-бап. Борышкердің жалақысынан және табысының өзге де түрлерінен ұстап қалу мөлшері

Бір немесе бірнеше атқару құжаттары бойынша борышкердің жалақысынан немесе табысының өзге де түрлерінен өндіріліп алынған жағдайда борышкер жалақысының немесе өзге де табысының кемінде елу проценті сақталуға тиіс.

Ескерту. 59-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен.

60-бап. Жазасын өтеп жүрген борышкердің жалақысынан өндіріп алу

1. Түзеу жұмыстарын өтеп жүрген адамдардан атқару құжаттары бойынша өндіріп алу соттың үкімі немесе қаулысы бойынша жүргізілген ұстап қалу сомасы есепке алынбай, жалақының толық сомасынан жүргізілуге тиіс.

2. Денсаулық сақтайтын емдеу-профилактикалық мекемелерде емделіп

жатқан, маскүнемдікпен, нашақорлықпен және уытқұмарлықпен ауыратын адамдардан өндіріп алу Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жүргізіледі.

3. Сотталушы негізгі жаза түрінде тағайындалған айыппұл төлеуден қасақана жалтарса, сот орындаушысы үкім шығарған сотқа Қазақстан Республикасының қылмыстық заңдарына сәйкес төленбеген айыппұл сомасын басқа жазаға ауыстыру туралы ұсыныс жіберуге құқылы.

Ескерту. 60-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 , 2007.03.26 240 Заңдарымен.

61-бап. Әлеуметтік сақтандыру жөніндегі жәрдемақыдан өндіріп алу

Еңбекке уақытша жарамсыздығы кезінде төленетін әлеуметтік сақтандыру жөніндегі жәрдемақыдан, баланы күтуіне байланысты ішінара ақы төленетін демалыс кезеңінде әйелге берілетін жәрдемақыдан, сондай-ақ оқушылардың стипендиялары мен жұмыссыздық жөніндегі жәрдемақыдан өндіріп алу соттың, алимент төлету туралы және мертіктірумен немесе денсаулығын өзгедей зақымдаумен, сондай-ақ асыраушысының қайтыс болуынан келтірілген зиянды өтеу туралы шешімі бойынша ғана жүргізілуі мүмкін.

62-бап. Өндіріліп алуға болмайтын ақша сомасы

М ы н а л а р д а н :

1) мертіктірумен немесе денсаулығын өзгедей зақымдаумен, сондай-ақ асыраушысының қайтыс болуы салдарынан келтірілген залалды өтеу үшін борышкер алған сомалардан;

1-1) асыраушысынан айрылуына байланысты балаларға берілетін жәрдемақы түрінде борышкер алатын сомалардан;

1-2) мүгедек балаларға берілетін жәрдемақы түрінде борышкер алатын сомалардан;

2) адамдарға қызметтік міндеттерін орындау кезеңінде мертіккен (жарақаттанған, зақымданған, контузия алған) кезде оларға төленетін және олардың қаза табуына (қайтыс болуына) байланысты отбасы мүшелеріне төленетін сақтандыру сомалары мен бір жолғы жәрдемақыдан;

3) бала тууға байланысты, көп балалы және жалғыз басты аналарға, кәмелетке толмаған балалардың ата-анасын іздеу кезеңінде оларды асырауға, зейнеткерлер мен 1-топтағы мүгедектерді күтіп-бағуға төленетін жәрдемақыдан;

4) жәбірленушілердің қосымша тағамына, санаториялық-курорттық емдеу мен протездеуге және мертіктірумен не денсаулығын өзгедей зақымдаумен залал келтірілген жағдайларда оларды күтіп-бағу жөніндегі шығыстарға төленетін сомалардан;

5) зиянды немесе қысылтаяң жағдайлардағы жұмысқа төленетін

өтемақылардан, сондай-ақ табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың зардаптарын жою кезінде экологиялық апаттан немесе радиациялық әсерден зардап шеккен азаматтарға төленетін ақша сомасынан;

б) төлем көзіне қарамастан, бір жолғы сипаттағы материалдық көмектен;

7) а л ы н ы п т а с т а л д ы

8) а л ы н ы п т а с т а л д ы

9) жерлеуге берілген жәрдемақыдан;

9-1) арнайы мемлекеттік жәрдемақылардан өндіріп алуға болмайды;

10) а л ы н ы п т а с т а л д ы

Ескерту. 62-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

63-бап. Борышкердің жалақысы болмаған жағдайда алимент өндіріп алу тәртібі

1. Алимент төлемдерін жалақыдан немесе өзге де табыстардан үш ай бойы қатарынан өндіріп алу мүмкін болмаған жағдайда борышкердің мүлкінен өндіріп алынады, бұған осы Заңның 39-бабына сәйкес өндіріп алуға болмайтын мүлік кірмейді .

Мүліктен өндіріп алу туралы сот орындаушысы қаулы шығарады.

2. Алименттер жөніндегі берешек мөлшерін сот орындаушысы өндіріп алушының қалауы бойынша борышкердің өндіріп алу жүргізілмеген уақыт ішінде алған не оның берешекті анықтау кезіне қарай алған нақты жалақысын (табысын) негізге ала отырып шешім орындалатын жерде белгілейді. Z980321

3. Егер борышкер бұл кезеңде жұмыс істемесе немесе оның табысын және өзге де кірісін растайтын құжаттар ұсынылмаса, алимент бойынша берешек берешекті өндіріп алу кезіндегі Қазақстан Республикасындағы орташа айлық жалақы мөлшеріне сүйеніп айқындалады.

Бас бостандығынан айыру орындарында жазасын өтеп жүрген адамдар үшін, егер борышкер бұл кезеңде жұмыс істемесе, алимент бойынша берешек бір айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айқындалады.

4. Борышкердің алимент төлеуден жалтару салдарынан ол бойынша берешегі құралған жағдайда берешек сомасына Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес айыппұл есептеледі.

Ескерту. 63-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

64-бап. Борышкердің жұмыс орны мен табысы туралы мәліметтер

Борышкермен еңбек қатынасында тұрған немесе ол табыс алатын азаматтар және ұйымдардың лауазымды адамдары сот орындаушысы тағайындаған мерзімде борышкердің жұмыс орны мен оның табыстары, атқару құжатына

сәйкес ұстап қалу жүргізілгендігі және өндіріп алған соманың өндіріп алушыға жіберілгендігі туралы, борышкердің ақша сомалары мен мүлкінен өндіріп алу жөнінде, сондай-ақ борышкердің жұмыстан босатылғаны туралы, егер өздеріне белгілі болса, оның жаңа жұмыс орны немесе тұратын жері туралы дұрыс мәліметтер беруге міндетті. Сот орындаушысының бұл талаптарын орындамау әкімшілік жауаптылыққа әкеп соғады.

65-бап. Алимент төлеу жөніндегі берешекті өндіріп алу тәртібі

1. Барлық алимент төлеу жөніндегі берешек алимент төлеушінің жалақысынан, басқа да табыстарынан өндіріліп алынады.
2. Берешектің мөлшерін сот орындаушысы шешімнің (қаулының) орындалған жері бойынша, заңдарда көзделген тәртіппен белгілейді.
3. Сот орындаушысының берешекті анықтау туралы қаулысына заңда белгіленген тәртіппен шағым берілуі немесе наразылық білдірілуі мүмкін.

66-бап. Жалақыдан ұстап қалудың дұрыстығын бақылау

Сот орындаушысы борышкердің жалақысы мен басқа табыстарынан ұстап қалу мен ұсталған сомаларды өндіріп алушыға жіберудің дұрыстығы мен уақытылы жүргізілуін ұдайы бақылап отыруды жүзеге асырады.

67-бап. Борышкер шетелге тұрақты тұруға немесе жұмысқа және әскери қызметті өтеуге кеткен жағдайда алимент алу

Борышкер шетелге тұрақты тұруға немесе жұмысқа және әскери қызметті өтеуге кеткен жағдайда алимент алу тәртібі заңдармен белгіленеді.

67-1-бап. Борышкерді белгілі бір іс-әрекетті жасауға немесе оларды жасаудан тартынуға міндеттейтін атқару құжаттарын орындау

Борышкерді тек өзі ғана жасай алатын іс-әрекетті жасауға немесе оларды жасаудан тартынуға міндеттейтін атқару құжатын орындау кезінде сот орындаушысы борышкерге мерзім белгілей отырып, осындай іс-әрекет жасау туралы хабарлама немесе оларды жасаудан тартыну қажеттігі туралы хабарлама жібереді.

Борышкер сот орындаушысының талаптарын белгіленген мерзімде орындамаған жағдайда сот орындаушысы борышкерді Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауапкершілікке тарту жөнінде шаралар қолданады.

Ескерту. 67-1-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

68-бап. Жұмысқа қайта қабылдау туралы атқару құжатының орындалуы

1. Ұйымның басшысы (жұмыс беруші) жұмысқа қайта қабылдау туралы атқару құжатын орындамаған жағдайда сот орындаушысы қызметкерге орташа жалақысын төлеу немесе қызметкерді жұмысқа қайта қабылдау туралы шешім шығарылған күннен бастап оны орындаған күнге дейінгі жалақысының айырмасын төлеу жайлы қаулы шығарылғаны жөнінде сотқа ұсыныс жасайды.

2. Жұмысқа қайта қабылдау туралы шешімнің орындалуы әкімшіліктің жұмыстан босату немесе ауыстыру туралы өзінің заңсыз өкімінің күшін жою туралы бұйрық шығарғаннан кейін болған, жұмыстан заңсыз босатылған немесе ауыстырылған қызметкер бұрынғы міндеттерін атқаруға іс жүзінде жіберілген кезден бастап аяқталған болып есептеледі.

68-1-бап. Борышкерді қоныс аударту туралы атқару құжатын орындау

1. Борышкерді қоныс аударту туралы атқару құжаты сот орындаушысы белгілеген мерзімде орындалмаған жағдайда қоныс аударту куәгерлердің қатысуымен мәжбүрлі түрде жүзеге асырылады.

2. Сот орындаушысы борышкерді қоныс аударту уақыты туралы ресми түрде хабардар етеді. Қоныс аударту уақыты туралы тиісінше хабардар етілген борышкердің болмауы атқару құжатын орындауға кедергі болмайды.

Қоныс аударту атқару құжатында көрсетілген үй-жайды қоныс аударушыдан (аударушылардан), оның (олардың) мүліктерінен, үй жануарларынан босатудан және қоныс аударушының (аударушылардың) босатылған үй-жайды пайдалануына тыйым салудан тұрады.

3. Қоныс аударту кезінде босатылатын үй-жайдан шығарылатын мүліктердің тізімдемесі жасалады және қажет болған жағдайларда шыққан шығын борышкерге жүктеліп, оны сақтау қамтамасыз етіледі. Борышкердің мүлкін сақтау үш жылдан аспайтын мерзімге жүзеге асырылады, оның аяқталуына қарай аталған мүлік иесіз мүлікті сату үшін белгіленген тәртіппен сатылады.

Ескерту. 68-1-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен , өзгерту енгізілді - 2006.06.22 N 147 Заңымен.

68-2-бап. Өндіріп алушыны қоныстандыру туралы атқару құжатын орындау

1. Сот орындаушысы өндіріп алушыны атқару құжатында көрсетілген үй-жайға қоныстандыруды қамтамасыз етеді.

Сот орындаушысы өндіріп алушыны және борышкерді қоныстандыру уақыты туралы ресми түрде хабардар етеді. Қоныстандыру уақыты туралы тиісінше хабардар етілген борышкердің болмауы атқару құжатының орындалуына кедергі болмайды.

2. Өндіріп алушыны қоныстандыру актімен ресімделеді және куәгерлердің қатысуымен жүргізіледі. Қоныстандыру туралы актінің нысанын уәкілетті орган

б е к і т е д і .

Ескерту. 68-2-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

4-тарау. Өндіріп алынған ақша сомаларын бөлу

69-бап. Өндіріп алынған ақша сомаларын бөлу

1. Сот орындаушысы борышкерден өндіріп алған сомадан ең алдымен атқару құжатын орындау процесінде борышкерге салынған айыппұлдар өтеледі, содан кейін орындау жөніндегі шығыстар өтеледі, қалған сома өндіріп алушылардың талаптарын қанағаттандыруға беріледі. Барлық талаптарды қанағаттандырылғаннан кейін қалған сома борышкерге қайтарылады.

2. Борышкерден өндіріп алынған және өндіріп алушыларға берілуге тиіс сомаларды сот орындаушысы ағымдағы шотқа қосады, содан кейін белгіленген тәртіппен береді немесе аударады.

3. Мемлекет кірісіне аударуға жататын сомаларды сот орындаушысы тікелей тиісті банк мекемесіне енгізеді.

Ескерту. 69-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

70-бап. Өндіріп алуға қосылу

Өндіріп алуды жүргізу кезінде басқа істер бойынша орындау құжаттары бар адамдар өндіріп алуға қосыла алады.

71-бап. Өндіріп алушылардың талаптарын қанағаттандыру кезегі

1. Атқару құжаттары бойынша барлық талаптарды қанағаттандыру үшін борышкерден өндіріп алынған сома жеткіліксіз болған жағдайда бұл сома өндіріп алушылар арасында осы Заңда белгіленген кезек тәртібімен бөлінеді.

2. Әрбір келесі кезектің талаптары алдыңғы кезектің талаптары толық өтелгеннен кейін қанағаттандырылады. Өндіріп алынған сома бір кезектің барлық талаптарын толық қанағаттандыруға жеткіліксіз болған жағдайда бұл талаптар әрбір өндіріп алушыға тиесілі сомаға барабар қанағаттандырылады.

72-бап. Бірінші кезекте өндіріп алу

Бірінші кезекте алименттерді өндіріп алу туралы талаптар; мертігу немесе денсаулыққа өзге де зақым жасау арқылы келтірілген, сондай-ақ асыраушысының қайтыс болуына байланысты зиянды өтеу жөніндегі талаптар; қызметкерлердің еңбектегі құқық қатынастарынан туындайтын талаптары қанағаттандырылады.

73-бап. Келесі кезектегі өндіріп алу

1. Екінші кезекте патенттер берілген туындыны, өнертабысты, пайдалы модельді, өнеркәсіптік үлгіні пайдаланғаны үшін авторларға тиесілі сыйақы төлеу туралы талаптар, азаматтардың мүлкіне қылмыс немесе әкімшілік құқық бұзушылық арқылы келтірілген зиянды өтеу жөніндегі талаптарды қанағаттандырылады.

2. Үшінші кезекте несие берушілердің кепілмен қамтамасыз етілген міндеттемелер жөніндегі талаптары қамтамасыз ету сомаларының шегінде қанағаттандырылады.

3. Төртінші кезекте бюджетке және бюджеттен тыс қорларға міндетті төлемдер жөніндегі талаптар; қылмыс жасау немесе әкімшілік құқық бұзушылық арқылы келтірілген зиянды өтеу жөніндегі заңды тұлғалардың талаптары қанағаттандырылады.

4. Бесінші кезекте қалған талаптардың бәрі қанағаттандырылады.

74-бап. Атқарушылық әрекеттер жасау жөніндегі шығыстар

1. Атқарушылық әрекеттерді ұйымдастыру мен оларды өткізуге жұмсалған бюджет қаражаттары мен атқарушылық іс жүргізуге қатысушы тараптардың қаражаттары атқарушылық әрекеттер жасау жөніндегі шығыстар болып табылады.

2. Атқарушылық әрекеттер жасау жөніндегі шығыстарға:

1) борышкердің мүлкін анықтауға, қарауға, бағалауға;

2) борышкер мүлкін хаттау мен оны пайдалануға тыйым салуды ұйымдастыру мен өткізуге, мұндай мүлікті тасымалдау мен сақтауды ұйымдастыруға;

3) тыйым салынған мүлікті сатуға;

4) тілмаштарға, мамандарға және белгіленген тәртіппен атқарушылық әрекеттер жасауға тартылған басқа да адамдарға ақы төлеуге;

5) **алынып тасталды**

б) өндіріп алынған сомаларды почта арқылы өндіріп алушыға аударуға (жіберуге);

6-1) өндіріп алынған соманы ағымдағы шоттан беруге байланысты банк шығынына;

7) борышкерді іздестіруге;

8) өндіріп алушының аванстық жарнасына;

8-1) атқарушылық іс-әрекеттерді жасау кезінде сот орындаушысының қоғамдық көліктің барлық түрлеріндегі - қалалық, қала маңындағы және жергілікті қатынастағы (таксиден басқа) "қол шығынына;

9) атқару құжатын орындау процесіндегі басқа да қажетті әрекеттерге

жұмсалған

қаражаттар

жатады.

Ескерту. 74-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 1999.11.16 N 479 Заңымен , 2003.05.05 N 409 Заңымен .

75-бап. Атқарушылық әрекеттер жасау жөніндегі шығыстарды өтеу тәртібі

1. Атқарушылық әрекеттер жасау кезінде жасалған шығыстар борышкерден шығын шеккен тұлғалар пайдасына өндіріп алынады.

2. Атқарушылық құжат берілгенде негізге алынған қаулының күші жойылуына байланысты атқарушылық іс жүргізу тоқтатылған жағдайда атқарушылық әрекеттердің жасалуы кезінде жасалған шығыстар республикалық бюджет есебіне жатқызылады.

3. Борышкерден алынған заттарды өндіріп алушыға беру туралы атқару құжатын орындау кезінде өндіріп алушының олардан негізсіз бас тартуы және, егер ол өзінің әрекеттерімен немесе әрекетсіздігімен орындауға кедергі жасаса, атқару құжатын өндіріп алушыға қайтару үшін атқару ісін тоқтатқан кезде атқарушылық әрекеттерді жасау кезінде жасалған шығыстар өндіріп алушыдан алынады .

4. Бюджет қаражаттары есебінен келтірілген шығыстарды өндіріп алуды және оларды сондай шығыс жасаған органға немесе адамдарға өтеуді сот орындаушысының ұсынысы және шыққан шығындарды растайтын құжаттар негізінде сот жүргізеді.

5. Сот орындаушысының ұсынысын борышкер мен өндіріп алушыны хабардар ете отырып сот қарайды, алайда тиісінше хабардар етілген жағдайда олардың келмеуі істі қарауға кедергі болмайды. Сот ұйғарымының көшірмесі борышкер мен өндіріп алушыға үш күн мерзімде жіберіледі. Соттың ұйғарымына жеке шағым берілуі немесе наразылық білдірілуі мүмкін.

Ескерту. 75-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен , 2006.06.22 N 147 Заңымен.

76-бап. Өндіріп алушының шығыстарға аванс беруі

Атқару құжаттарының орындалуын қамтамасыз ету мақсатында өндіріп алушы атқарушылық әрекеттер жасау жөніндегі шығыстарға жатқызылатын тиісті шығыстарды жасау үшін жеткілікті мөлшерде ағымдағы шотқа аванс жарнасын төлеуге құқылы .

Ескерту. 76-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

5-тарау. Атқарушылық санкция, атқару құжаттарын орындамағаны үшін жауапкершілік

77-бап. Атқару санкциясы

1. Атқару құжаты толық орындалғаннан кейін сот орындаушысы өндіріп алынған соманың немесе мүлік құнының он проценті мөлшерінде борышкерден немесе атқару құжаттары бойынша мүліктік емес сипаттағы он айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде жеке тұлғалардан және жиырма айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде заңды тұлғалардан атқару санкциясын өндіріп алу туралы ұсыныс шығарып, оны сотқа жібереді. Егер борышкер атқару құжатын өзіне сот орындаушысы осы Заңның 10-бабына сәйкес белгілеген мерзімде толық көлемде орындаса, сондай-ақ атқару құжаты бойынша өндіріп алынған соманың он проценті мөлшерінде өндіріп алынуға тиіс атқару санкциясы бір айлық есептік көрсеткіштен аз болған жағдайда, атқару санкциясы өндіріп алынбайды.

2. Атқару санкциясы республикалық бюджетке аударылады.

Ескерту. 77-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

78-бап. Борышкердің атқару құжаттарын орындамағандығы үшін жауапкершілігі

1. Борышкер атқару құжатын орындамағаны үшін әкімшілік не қылмыстық жауапқа тартылуы мүмкін.

2. Жауапқа тарту борышкерді атқару құжатында көзделген әрекеттерді орындау міндетінен босатпайды.

6-тарау. Шетелдіктер, азаматтығы жоқ адамдар және шетелдік заңды тұлғалар жөнінде атқарушылық әрекеттер жасау.

Шет мемлекеттердің сот және өзге құжаттарын орындау

79-бап. Соттар мен өзге де органдардың шетелдіктер, азаматтығы жоқ адамдар мен шетелдік ұйымдар жөніндегі қаулыларының орындалуы

Соттар мен өзге де органдардың шетелдіктер, азаматтығы жоқ адамдар мен шетелдік ұйымдар жөніндегі қаулылары осы Заңға сәйкес орындалады.

80-бап. Халықаралық және шетелдік соттар мен төрелік соттардың шешімдерін орындау

Қазақстан Республикасында халықаралық және шетелдік соттардың, сондай-ақ төрелік соттардың шешімдерін орындау тәртібі Қазақстан Республикасы бекіткен тиісті халықаралық шарттармен және осы Заңмен белгіленеді. Шетелдік сот шешімінің негізінде Қазақстан Республикасының соты берген атқару парағы шешім заңды күшіне енген сәттен бастап үш жыл ішінде

мәжбүрлеп орындатуға берілуі мүмкін. Егер Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шартта осы Заңда барынан өзгеше ережелер белгіленсе, халықаралық шарттың ережелері қолданылады.

7-тарау. Сот орындаушыларының құқықтық жағдайы

81-бап. Сот орындаушысы

1. Сот орындаушысы - мемлекеттік қызметте тұратын және сот актілері мен басқа да органдардың актілерін орындау бойынша өзіне заңмен жүктелген міндеттерді орындайтын лауазымды адам.

2. Сот актілері мен басқа да органдардың актілерін орындау жөніндегі сот орындаушысының қоятын талаптары барлық органдар, ұйымдар, лауазымды адамдар мен азаматтар үшін міндетті.

Ескерту. 81-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

82-бап. Сот орындаушысының қызметін ұйымдастыру

1. Сот орындаушысын мемлекеттік қызметшінің бос орнына орналасуға жарияланған конкурстың нәтижесі бойынша аумақтық органның басшысы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

2 . а л ы п т а с т а л д ы

3 . а л ы п т а с т а л д ы

4. Сот орындаушыларының сан құрамы судьялардың сан құрамына сәйкес б о л у ғ а т и і с .

Ескерту. 82-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

83-бап. Сот орындаушысына қойылатын талаптар

1. Жиырма жасқа толған, сотталмаған, әдетте, жоғары немесе орта білімнен кейінгі заң білімі бар, Қазақстан Республикасының заңдарында қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келетін, өзінің іскерлік және жеке басының қасиетімен, сондай-ақ денсаулық жағдайы бойынша өзіне жүктелген міндеттерді орындауға қабілетті Қазақстан Республикасының азаматы сот орындаушысы б о л ы п т а ғ а ы ы н д а л у ы м ү м к і н .

2. Сот орындаушысы өзіне берілген құқықтарды Заңға қатаң сәйкес пайдалануға және өз қызметінде азаматтар мен заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделеріне қысым жасауға жол бермеуге міндетті.

3. Сот орындаушыларына қызметтік куәліктер беріледі, олар үлгілерін уәкілетті орган бекітетін нысанды киіммен, жетонмен және эмблемамен

Ескерту. 83-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

84-бап. Сот орындаушысының жауапкершілігі

Сот орындаушысының өзіне жүктелген міндеттерді және лауазымдық өкілеттіктерді орындамауы немесе тиісінше орындамауы Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауапкершілікке әкеп соқтырады.

Ескерту. 84-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

85-бап. Сот орындаушысының қызметін бақылау

Сот орындаушысының қызметін бақылауды уәкілетті орган мен оның аумақтық органдары жүзеге асырады.

Ескерту. 85-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2003.05.05 N 409 Заңымен .

86-бап. Сот орындаушысының атқарушылық әрекеттер жасау кезіндегі құқықтары мен міндеттері

1. Сот орындаушысы заңда белгіленген тәртіппен:

- 1) орындауға қатысты мәселелер бойынша қаулылар шығаруға;
- 2) әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамалар жасауға;

3) атқарушылық әрекеттер жасау кезінде туындаған мәселелер бойынша, Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген коммерциялық, банктік және заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын мәліметтерді жария етуге қойылатын талаптарды сақтай отырып, өтеусіз қажетті ақпарат, түсініктемелер мен анықтамалар алуға; Бұл орайда органдар, ұйымдар, лауазымды адамдар және азаматтар оларды дереу, ал арнайы құжаттарды өндеуді, дайындауды талап ететін жағдайларда үш күннен кешіктірмей сот орындаушысына беруге міндетті.

4) атқарушылық әрекеттер жасағанда негізге алынған атқару құжаттары түсініксіз болған жағдайда түсінік алу үшін сотқа немесе атқару құжатын берген басқа да органдарға жүгінуге;

5) атқарушылық әрекеттер жасау кезінде пайда болған мәселелер бойынша, оның ішінде орындау мерзімін кейінге қалдыру, мерзімін ұзарту, орындау тәсілі мен тәртібін өзгерту туралы, сондай-ақ борышкерді іздестіру мәселелері бойынша сотқа ұсыныстар енгізуге;

6) іс жүргізіліп жатқан атқару құжаттары бойынша азаматтар мен лауазымды адамдарды шақыртуға;

7) кез келген меншік нысанындағы ұйымдарда атқару құжаттарының орындалуын және олар бойынша қаржы құжаттамасының жүргізілуін тексеруге;

8) нақты атқарушылық әрекеттер жасау мәселелері бойынша тапсырмалар

б е р у г е ;

9) борышкерлер, сондай-ақ өздерінде борышкерге тиесілі мүліктің бар екенін растайтын деректер болған жағдайда басқа адамдар орналасқан немесе соларға тиесілі үй-жайлар мен қоймаларға кіруге, қажет болған жағдайда үй-жайлар мен қоймаларды мәжбүрлеп ашып қарауға, айғақ адамдардың қатысуымен т е к с е р у л е р жү р г і з у г е ;

9-1) атқару құжаттарын орындаумен байланысты мәселелер бойынша мемлекеттік органдардың, ұйымдардың басшыларының және басқа да лауазымды тұлғаларының қабылдауына кідіріссіз кіруге;

10) борышкерлердің банктердегі ақшасы мен бағалы қағаздарына осы Заңда көзделген тәртіппен тыйым салуға;

10-1) мүлікке оның кімге тиесілі екенін анықтағанға дейін осы Заңның 46-бабының 1-тармағында көзделген ережелерді сақтай отырып уақытша тыйым с а л у д ы қ о л д а н у ғ а ;

11) тыйым салынған мүлікті алуға, сақтау үшін беруге және сатуға;

12) алынған мүлікті сақтау үшін ұйымдардың үй-жайын, сол мүлікті тасу үшін өндіріп алушы мен борышкердің көлігін заңдарда белгіленген тәртіппен п а й д а л а н у ғ а ;

13) атқарушылық іс жүргізу туралы заңдарда көзделген өзге де әрекеттер ж а с а у ғ а ;

14) қажет болған жағдайларда атқару құжаттарының бұлжытпай орындалуын қамтамасыз ету үшін ішкі істер органдарының қызметкерлерін немесе б ө л і м ш е л е р і н т а р т у ғ а ;

15) қылмыстық қудалау органына сот актілерін орындаудан қасақана бұлтарған адамдарды қылмыстық жауапқа тарту туралы ұсыныс енгізуге;

16) егер атқару құжатын орындау барысында осындай қажеттілік туындаса, басқа қаланың немесе ауданның сот орындаушыларына жекелеген атқарушылық әрекеттер ж а с а у д ы т а п с ы р у ғ а құ қ ы л ы .

2 . С о т о р ы н д а у ш ы с ы :

1) соттың талапты қамтамасыз ету жөніндегі ұйғарымын орындауға;

2) тараптарға немесе олардың өкілдеріне атқарушылық іс жүргізу материалдарымен танысуға, олардан үзінділер жасауға, көшірмелер түсіруге м ү м к і н д і к б е р у г е ;

3) атқарушылық іс жүргізу жөніндегі арыздар мен тараптардың өтініштерін қарауға және солар бойынша қаулы шығаруға, оларға шағым немесе наразылық беру мерзімдері мен тәртіптерін түсіндіруге, егер оның өзі атқарушылық іс жүргізудің аяқталуына тікелей немесе жанама түрде мүдделі болса немесе оның әділдігіне күмән туғызатын өзге де мән-жайлар бар болса, істі қараудан бас т а р т у ғ а ;

4) атқарушылық іс жүргізу туралы заңдарда көзделген өзге де әрекеттер
ж а с а у ғ а м і н д е т т і .

Ескерту. 86-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 2000.03.29
N 42 Заңымен , 2003.05.05 N 409 Заңымен , 2006.06.22 N 147 Заңымен.

86-1-бап. Аумақтық бөлімнің басшысы

Аумақтық бөлімнің басшысы:

1) өзі басқарып отырған аумақтық бөлімнің жұмысын ұйымдастырып,
бақылайды және сот орындаушыларына және сот приставтарына жүктелген
міндеттердің орындалуына дербес жауапты болады;

2) уәкілетті және аумақтық органдардың бұйрықтарының, әдістемелік
ұсынымдарының, нұсқауларының және өкімдерінің орындалуын ұйымдастырады
;

3) Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен аумақтық
бөлімнің ағымдағы шотына өкім жүргізуге құқылы және оның жүргізілуіне
ж а у а п т ы б о л а д ы ;

4) сот орындаушыларының және сот приставтарының іс-әрекетіне азаматтар
мен заңды тұлғалардың шағымдары мен өтініштерін шешуді жүзеге асырады,
оларды қ а б ы л д а у д ы жү р г і з е д і ;

5) аумақтық бөлімнің қызметі туралы статистикалық есептілік жасайды және
іс жүргізу мен мұрағат жүргізу жөніндегі жұмысты ұйымдастырады;

6) осы Заңда көзделген атқарушылық іс-әрекетті жасайды;

7) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де іс-әрекеттерді
ж а с а ы д ы .

Ескерту. 86-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2003.05.05
N 409 Заңымен , өзгерту енгізілді - 2006.06.22 N 147 Заңымен.

87-бап. Сот орындаушысының шешіміне және әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағым жасау

Өндіріп алушы немесе борышкер сот орындаушысының атқару құжатын
орындау жөніндегі шешіміне және әрекетіне (әрекетсіздігіне) немесе осындай
іс-әрекет жасаудан бас тартуына сотқа шағым жасауы мүмкін. Шағым Қазақстан
Республикасының азаматтық іс жүргізу заңнамасында көзделген тәртіппен және
м е р з і м д е с о т қ а б е р і л е д і .

Ескерту. 87-бап жаңа редакцияда - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N
147 Заңымен.

88-бап. Сот орындаушыларының қызметі мен құқықтық жағынан қорғалуын қамтамасыз ету

1. Сот орындаушыларының қызметін ұйымдық және
материалдық-техникалық жағынан қамтамасыз ету республикалық бюджет
қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

2 . **А л ы п т а с т а л д ы**

3. Сот орындаушысы мемлекеттік қызметші болып табылады.

4 . **А л ы п т а с т а л д ы**

5. Сот орындаушысының заңды талаптарын орындамау, сот орындаушысын борышкердің ақша сомалары немесе мүлкінің барлығын тексеруге жіберуден бас тарту, сұратуы бойынша мәліметтер бермеу, оларды қорлау, қорқыту, оларға күш көрсету немесе сот орындаушыларының қызметтік әрекетін орындауына байланысты оның немесе отбасы мүшелерінің өміріне, денсаулығына, мүлкіне қол сұғу, сот орындаушысының қызметтік міндеттерін атқаруға кедергі келтіретін басқа да әрекеттер заңдарға сәйкес жауаптылыққа әкеп соғады.

6. Қызметтік куәлік көрсетілгеннен кейін үйге, үй-жайға немесе мемлекеттік органның, меншік нысанына қарамастан, ұйымның аумағына кедергісіз кіргізуден бас тартып, сот орындаушысының заңды қызметіне кедергі жасалған жағдайда, сот орындаушысы ол туралы акт жасайды, ал кінәлілерді Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жауапкершілікке тарту туралы мәселені шешу үшін материалды орындау орнындағы сотқа береді.

Ескерту. 88-бапқа өзгерту енгізілді - Қазақстан Республикасының 1999.11.16 N 479 Заңымен , 2000.05.05 N 48 Заңымен , 2003.05.05 N 409 Заңымен .

89-бап. Атқарушылық іс жүргізу органдары қызметкерлерін әлеуметтік қорғау шаралары

Атқарушылық іс жүргізу органдарының қызметкерлері қызметтік міндеттерін орындау кезінде қаза тапқан жағдайда, қаза тапқан адамдардың отбасы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мемлекеттік тұрғын үй қорынан тұрғын-жай алуға құқылы.

Ескерту. 89-баппен толықтырылды - Қазақстан Республикасының 2006.06.22 N 147 Заңымен.

Қ а з а қ с т а н   Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті